

Ordnings- och skyddsregler

Detta är en mall till hjälp för att upprätta ordnings- och skyddsregler på arbetsplatsen. Sätt samman de regler som ska gälla för arbetsplatsen – följande är exempel. Välj och komplettera efter det aktuella projektet.

Allmänt

Alla på arbetsplatsen skall eftersträva en god arbetsmiljö med ständiga förbättringar och säkra arbetsplatser där alla har rätt att komma hem från arbetet med liv och hälsa i behåll.

Dessa regler kompletterar, men ersätter inte arbetsmiljölagen eller Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

Arbetsmiljöarbetet skall ingå som en naturlig del i det dagliga arbetet, och ständigt förbättras. Det är framför allt genom dina kunskaper och ditt engagemang som vi skapar förutsättningar för en säker arbetsplats.

Reglerna kan kompletteras med arbetsplatspecifika regler. I varje projekt skall det dessutom finnas en arbetsmiljöplan som bl.a. innehåller risker och riskåtgärder i det enskilda projektet. Med arbetsledning i dessa regler avses entreprenörens arbetsledning.

Säkert beteende

- Ta ansvar för din egen arbetsmiljö genom att agera på ett sätt som inte skapar risker för dig själv eller någon annan.
- Ta inte genvägar för att försöka spara tid eller bekvämlighet.
- Områden med risk för fallande föremål skall spärras av eller skyddas. Detta gäller speciellt områden där sprängningsarbeten och/eller skrotning pågår och där sprutbetong använts.
- Prat i mobiltelefon är bidragande orsak till många olyckor och tillbud. Använd mobiltelefon med förnuft och inte i samband med arbetsmoment som kräver full uppmärksamhet.
- Det är föraren av arbetsmaskiner som ansvarar för att passagerare endast använder tillåtna platser i arbetsfordonet.
- Utför inte arbeten som du saknar behörighet eller kompetens för.
- Var speciellt uppmärksam på säkerheten vid sena omplaneringar eller ändringar – se till att rutiner för riskhantering/arbetsberedning följs.

- Undvik ensamarbete.

- Stoppa omedelbart arbeten du finner innebär omedelbar och allvarlig fara för liv eller hälsa.

- Säkra arbetsplatsen så att ingen annan kan skadas och underätta din arbetsledning och skyddsombudet.
- Fråga och ta hjälp om du är osäker!

- Våga säga till om du ser någon som jobbar farligt eller jobbar där det finns en risk att göra sig illa och skada sig!

Information

- Alla som skall arbeta på arbetsplatsen genomgår, innan arbetet påbörjas, en introduktion på arbetsplatsen innehållande minst arbetsmiljöarbetets organisation, reglerna på arbetsplatsen och aktuella risker. Efter genomförd introduktion kvitterar deltagaren att man tagit del, förstått och accepterat dessa.

- Safe Construction Training
Alla personer som är verksamma på denna arbetsplats ska ha genomfört utbildningen Safe Construction Training och ha godkänt testresultat från utbildningen. Intyg på detta ska kunna uppvisas för BAS-U. Samma kriterier gäller för Safe Construction Training som för ID06. Detta innebär till exempel att även städpersonal och besiktningsmän som är verksamma på byggarbetsplatsen ska ha genomfört utbildningen och kunna uppvisa godkänt testresultat, medan till exempel en person som befinner sig på arbetsplatsen under kortare tid och som då enbart lastar eller lossar material, varor eller hjälpmedel på särskilt angiven plats, inte behöver ha genomgått utbildningen. Kravet gäller inte heller för till exempel en beställarrepresentant eller mäklare som gör ett besök på arbetsplatsen för att se hur bygget fortskrider.

- All personal på arbetsplatsen är skyldiga att medverka vid möten samt i skyddsronder i den omfattning som byggarbetsmiljösamordnaren (BAS-U) kräver.

- Skyddsronder genomförs regelbundet och anslås på arbetsplatsen.

Ordnings- och skyddsregler

- Vid entrén / infarten till arbetsplatsen skall det finnas anslag som översiktligt beskriver säkerhetsreglerna.
- Finns det kompletterande skyltning på andra platser som anger speciella krav skall även dessa följas.
- Arbetsmiljöinformation förmedlas vid möten och via anslags-tavlor.
- Alla på arbetsplatsen ska bära ID-06 bricka väl synligt och följa regler för ID-06.
- Uppmaningar från entreprenörens arbetsledning eller KMA-personal skall efterföljas.

Utbildningskrav och kompetens

Personer som utför arbeten med behörighetskrav eller speciella utbildningskrav ska styrka sin behörighet genom att visa skriftlig dokumentation för arbetsledningen innan arbetena påbörjas. Nedan följer två huvudkategorier för behörighetskrav:

Arbetsgivartillstånd:

Personer som utför arbeten som enligt Arbetsmiljöverket kräver arbetsgivarens tillstånd skall kunna visa detta tillstånd för arbetsledningen vid anfordran, avser exempelvis användning av liftar, lyftanordningar, truckar.

Utbildningsintyg:

Exempel på arbetsmoment som kräver specifik utbildning är ställningsbyggare, heta arbeten, lastkopplare eller kran/maskinförare som kräver yrkesbevis/förarbevis. För utländska maskinförare krävs dispens (projekt < 6 månader) eller svenskt erkännandeintyg från Byggnadsindustrins yrkesnämnd se www.byn.se.

Risker i arbetet

Risker identifieras genom riskanalyser.

- Risker för ohälsa och olycksfall förebyggs bl.a. genom att regelbundet genomföra riskbedömningar av de arbeten som bedrivs på arbetsplatsen.
- Riskanalysen skall resultera i åtgärder i syfte att minimera riskerna i de enskilda arbetena och ständigt förbättra våra arbets-sätt.
- Riskbedömningar, arbetsberedningar och säkerhetsdatablad är viktig information för att du ska känna till riskerna i ditt arbete och vilka åtgärder som behöver göras innan arbetet påbörjas. Var uppmärksam på dolda faror.
- Under- och sidoentreprenörer (om de omfattas av entreprenörens arbetsmiljöplan) skall alltid lämna uppgifter om risker och förslag till åtgärder till arbetsledning/ BAS-U.
- Läs mer om förebyggande arbetsmoment-specifika åtgärder under Tillägg, Förebyggande arbetsmoment-specifika åtgärder.

Utformning och ordning på arbetsplatsen

God ordning och reda ska gälla på arbetsplatsen, inklusive personalutrymmen – detta förebygger olycksfall, skapar god framkomlighet och trivsel.

- Den som genererar plockbart skräp ansvarar för att kontinuerligt städa bort detta.
- Arbetsplatsdispositionsplan (APD-plan) visar hur arbetsplatsen disponeras och försörjs.
- Personal som berörs av trafikanordningsplan skall informeras om innehållet.
- Inom arbetsområdet får bilparkering endast ske på anvisad plats.
- Förbindelseleder, transport- och utrymningsvägar får aldrig blockeras. Stegar får inte användas som tillträdesled och skall undvikas i största möjliga utsträckning.

Personlig skyddsutrustning

Personlig skyddsutrustning används som ett komplement till andra åtgärder för att skapa en säker arbetsplats.

- Hjälmskydd, skyddsglasögon (vanliga privata glasögon uppfyller inte kraven) och skyddsskor med spiktrampskydd och skyddståhätta samt varselklädsel på överkroppen (lägst EN 471 klass 2) är obligatoriskt för all personal och besökare under hela projektiden.
- Alla som uppehåller sig på arbetsplatsen skall använda korrekt personlig skyddsutrustning.
- Varje arbetsgivare ansvarar för att egen personal har tillgång till rätt personlig skyddsutrustning, vet hur den används samt att utrustning är besiktigad om så krävs.
- Användaren ansvarar för att utrustningen används, underhålls och förvaras så den behåller sin möjlighet till skydd.
- Ytterligare krav på personlig skyddsutrustning kan anges i arbetsmiljöplanen, arbetsberedning, särskilda instruktioner eller genom särskild märkning på en arbetsutrustning eller skyltning. Personlig skyddsutrustning kan t.ex. bestå av hörselskydd, skyddshandskar, hörselskydd, andningskydd, personlig fallskydd eller flytväst.
- De flesta typer av personlig skyddsutrustning finns i olika klasser beroende på vad de skall skydda mot. Klassen på utrustningen skall väljas så att den är anpassad till arbetet.
- Personlig skyddsutrustning som varit inblandad i en olycka skall bytas ut.

Skyddsanordningar

Innan ett arbete påbörjas ska du alltid kontrollera att nödvändiga skyddsanordningar är korrekta och säkert utförda. De finns där för din och dina kamraters säkerhet!

- En skyddsanordning såsom ett räcke får endast tas bort efter riskbedömning. Måste en skyddsanordning tas bort för att utföra ett visst arbete, är det den som tar bort skyddsanordningen som är skyldig att återställa den.
- Om en skyddsanordning inte kan återställas direkt ska åtgärder vidtas (t.ex. en vakt) så att ingen kan skadas och förhållandet rapporteras till arbetsledningen och BAS-U.
- Ett arbete kan innebära att man måste sätta upp en tillfällig avspärning omkring arbetsplatsen för att förhindra att någon skadas sig.
- Alla genomgående golvöppningar skall täckas eller inhägnas.

Fallskydd

Fall är en av de största riskerna på en bygg- eller anläggningsarbetsplats. Arbeten med fallrisker skall riskbedömas/arbetsbereddas.

- I första hand skall arbetet planeras så att ingen behöver utsättas för fallrisker.
- I andra hand väljs tekniska skydd som t.ex. ställningar med skyddsräcken, mobil arbetsplattform, skyddstäckningar, skyddsnet eller annat kollektivt skydd och i tredje hand används personlig fallskyddsutrustning.
- Riskbedömning avgör om personer som använder mobil arbetsplattform måste vara säkrade med personligt fallskydd.
- Mobil arbetsplattform får inte användas som hiss, vilket innebär exempelvis att man inte får lämna korgen när plattformen är i upplyft läge.
- Arbeten med personlig fallskyddsutrustning får inte utföras som ensamarbete och det skall finnas en plan för hur en räddningsinsats skall gå till innan arbetet påbörjas.
- Arbeten från stege skall undvikas och stegar får endast användas i enlighet med riksinventering/arbetsberedning godkänd av entreprenören.
- Ställning skall besiktigas och vara godkänd innan den används.
- Innan ställning i trä byggs skall den som uppför ställningen skriftligt förklara för arbetsledningen varför trä väljs och metod för att uppfylla samtliga relevanta krav från Arbetsmiljöverket.

Bullrande verksamhet

Alla som arbetar på arbetsplatsen har ett ansvar för att minska hörselskadligt och störande buller.

- Ljudanläggning (inklusive hörselkåpor med radio, mp3-spelare eller motsvarande) får endast användas efter godkännande av entreprenörens platsledning.
- Hörselskydd skall användas vid ljudnivå över 85 dB(A) och finnas tillgänglig för användning vid ljudnivåer över 80 dB(A).

Brandskydd och heta arbeten

Heta arbeten är sådana arbeten som medför brandrisk genom uppvärmning eller gnistbildning, t.ex. svetsning, lödning och arbeten med vinkelslip.

- Brandskyddsföreningens regler för brandfarliga heta arbeten skall följas.
- Heta arbeten får endast utföras av dem som kan visa aktuellt utbildningscertifikat och tillstånd från tillståndsansvarig.
- Rondell/vinkelslip får endast användas efter platsledningens godkännande.
- Alla på arbetsplatsen ansvarar för att känna till utrymningsvägar och återsamlingsplats, att hålla dessa fria samt var tillräcklig och godkänd släckutrustning (brandsläckare etc.) finns att tillgå.
- Gasflaskor ska - då de inte används - samlas på anvisad plats, minst 4 meter från byggnad, ha skyddshuv på och vara förankrade mot fall. Flaskor med flytande innehåll skall alltid förvaras stående.
- Se till att kärl går att försluta.
- Maskiner och fordon skall tankas på anvisad plats och vara avstängda under tankningen.
- Arbetsbelysning i form av halogenlampor får endast användas utomhus.
- Rökning är endast tillåten utomhus på plats anvisad av platsledningen.
- Levande ljus får inte förekomma och kaffebryggare skall vara utrustade med timer.
- El-element får inte täckas (t.ex. för att torka kläder på).

Besiktningsskyldiga maskiner, utrustningar och lyftanordningar

Besiktningsskyldiga maskiner och utrustningar såsom grävmaskiner, kranar, lyftanordningar, lyftar, hissar, personlig fallskyddsutrustning m.m. får enbart användas om de genomgått besiktning med godkänt resultat.

- Journal över underhåll och kontroller skall föras löpande av den som ansvarar för kranen/ lyftanordningen (se AFS 2006:6 för mer info).
- Lyftredskap såsom lyftstroppar och kättingar skall kontrolleras löpande.
- Besiktningssintyg ska uppvisas för arbetsledningen/ BAS-U innan något arbete får påbörjas.
- Där förarbevis, yrkesbevis och/eller tillstånd från arbetsgivare krävs skall även detta uppvisas.
- För att koppla last skall du ha utbildning för Säkra Lyft.

Elsäkerhet

- Ingrepp i elanläggning skall endast göras under behörig installatörs ansvar. Du får byta säkringar, glödlampor och återställa jordfelsbrytare efter kontroll av varför den löste ut.
- Häng upp eller skydda kablar så att de inte skadas och se till att kontaktdon inte kommer i kontakt med vatten.
- Defekta kablar eller annan utrustning får inte användas.
- Elförsörjning till maskiner och utrustningar skall skyddas av jordfelsbrytare.

Avfallshantering

- Avfall från våra arbetsplatser källsorteras där material läggs på anvisad plats.
- Farligt avfall sorteras ut och omhändertas på det sätt som föreskrivs. Exempel på farligt avfall är spillolja, kemikalierester, slam, smörjfett, oljeskadat material, batterier, elektronikavfall och lysrör.

Tillbud och olyckor

- Du skall omedelbart anmäla arbetsolycka till platsledningen.
- Du skall snarast rapportera tillbud och sjukdom relaterad till arbetet till platsledningen.

Lagring och uppställning av material

- Förankra och stabilisera allt material även emballage och lastbärare. Stapling av material, element/skivor på hökant eller rörbuntar som kan kalva, etc. ska utföras så det blir stabilt och/eller förankras. Tänk på att det även ska klara hård vind.

Gräv och schakt

- Arbeten skall planeras så att stabiliteten i marken blir tillräcklig i förhållande till de belastningar den utsätts för.
- Kontrollera alltid schaktslänter.
- Var observant på att väderförhållande kan påverka säkerheten.
- Använd stödkonstruktioner vid risk för ras.
- Anpassa hastigheter till rådande väglag.

Kemiska produkter och sprängämnen

- Underentreprenörer (UE) skall alltid lämna uppgifter om vilka kemiska produkter med tillhörande säkerhetsdatablad till entreprenörens produktionsledning innan användning. Berörd UE skall säkerställa att de som arbetar med produkterna har fått tillräcklig utbildning om säker hantering.
- Hos produktionsledningen finns en förteckning med tillhörande aktuella säkerhetsdatablad som används på arbetsplatsen. Säkerhetsdatabladen skall vara tillgängliga för alla på arbetsplatsen och i anslutning till förvaringen av de kemiska produkterna
- Vid arbete med vissa ämnen t ex asbest och hårdplaster krävs lagstadgade hälsoundersökningar, medicinsk kontroll samt speciell utbildning och i vissa fall även tillstånd.
- Om du skulle påträffa någon form av odetonerat sprängämne (DOLA) skall du omedelbart avbryta arbetet, märka ut platsen, varna personer i närheten och kontakta platsledningen.

Alkohol och droger

- Alkohol och droger får inte förekomma på arbetsplatsen.
- Entreprenörens produktionsledning har rätt att omedelbart avvisa personer som uppvisar tecken på att vara påverkade från arbetsplatsen.
- Respektive arbetsgivare ansvarar för att ta hand om den påverkade personen.
- För att skapa en säker arbetsplats är det allas ansvar att anmäla misstankar om missbruk till arbetsledningen eller skyddsombudet.

Allmänt

- Förskjutet och/ eller inarbetning av arbetstid får inte förekomma utan överenskommelse med arbetsledning.
- Disciplinära åtgärder vidtas om man bryter mot ordnings- och skyddsreglerna.
- Den som inte följer entreprenörens regler kan varnas och/eller avvisas från arbetsplatsen.
- Bryter extern personal mot ordnings- och skyddsreglerna äger entreprenören rätten att begära ny personal, utlösa viten, se till att arbetet blir löst enligt reglerna på det felande företagens bekostnad eller häva avtalet.